

Sizi rahatsız etmeye geldim!
Ali Şeriatî

Fecr Yayınları 159
ALİ ŞERİATİ
Bütün Eserleri 23

Dünyagörüşü ve İdeoloji

Eserin Orijinal Adı
Cihânbinî ve İdeoloji

Tercüme
Kenan Çamurcu

Editörler
Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç
Prof. Dr. Derya Örs

Tashih ve Redakte
Doç. Dr. Murat Demirkol

© FCR Yayın Reklam Bilgisayar Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
Sertifika No: 13178

ISBN: 978-605-9652-84-1

4. Baskı: Ağustos 2018

Kapak ve İç Konsept: TN İletişim
Sayfa Düzeni: FCR
Baskı: Aydan Basın Yayın Ltd. Şti.
Örnek Sanayi Sitesi Alinteri Bulv. 364. Sk. No: 4
Tel: 0312. 354 46 27 Ostim/Ank.

**FCR Yayın Reklam Bilgisayar
San. ve Tic. Ltd. Şti.**

Hacı Bayram Bah. Boyacılar Sok. No: 14/1
Ulus - Altındağ / Ankara
Tel : 0312. 310 08 60
Faks : 0312. 311 47 89
web : www.fcr.com.tr
e-posta : fcr@fcr.com.tr

ALİ ŐERİATI

Dünyagörüşü
ve İdeoloji

FEQR

Ankara 2018

İÇİNDEKİLER

- 06 Ali Şeriatî
07 Yayıncının Notu
- 11 DÜNYAGÖRÜŞÜ**
15 Dünyagörüşü Türleri
24 Hâbil Sınıfları ve Kâbil Sınıfları
29 Tevhidin Dünyagörüşü ve Şirkin Dünyagörüşü
32 Burjuva Sınıfı ve Maddecî Dünyagörüşü
- 39 TEVHÎT ve ŞİRK**
46 Tevhidî Tanımak
47 Tevhidin Önemi
- 63 İDEOLOJİ (I)**
66 İdeolojinin Bilim ve Felsefeden Farkı
71 İdeolojinin Dinden Farkı; İki Tür Din
83 İdeolojinin Modern Çağlardaki Rolü
89 İdeoloji, Aydının Göstergesidir
- 95 İDEOLOJİ (II)**
- 117 İDEOLOJİ (III)**
- 125 KÜLTÜR ve İDEOLOJİ**
127 Giriş
128 Kültür
129 Medeniyet
130 Evrensel Kültür ve Medeniyet
130 Millî Kültür ve Medeniyet
139 Kültürel Sermaye
142 Felsefî Görüş
143 Bilimsel Görüş
143 Teknolojik Görüş
143 Siyasî ve Sosyal Görüş
143 Sanatsal Vicdan
144 İrfanî ve Dinî Vicdan
145 İdeoloji

- 145 Kendini Bilmenin Niteliđi ve Deđeri
- 146 Meselenin Bir Bařka şekilde Ele Alınması
- 147 İdeoloji Nedir
- 148 İslam Toplumu
- 149 Medine’de Medeniyet
- 153 Kendini Bilme
- 154 Hikmet Nedir
- 156 Sonuç

157 İDEOLOJİ (IV)

231 İDEOLOJİ (V)

- 247 “Bekleyiř”, Tarihin Determinizmi ve İnsan İradesi
- 249 Diyalektik ve Onun Materyalist Dnyagrřyle ve Tevhidī Dnyagrřyle İliřkisi
- 253 İslamī Görüřte İnsan Diyalektik Bir Tezahrdr
- 256 İki Karşıt Dnyagrřnde İdeolojik Kavramların Konumu
- 261 Manevī ve İdeolojik Kavramları Açıklamak İçin Maddī Tasvirleri Kullanmak
- 269 İrtica Putuyla Mücadele
- 276 Devrimci İslam Aleyhinde Rengrenk Komplolar

315 EKLER

- 317 Soru ve Cevap
- 337 Tabu řefaath ve İdeolojik řefaath
- 344 Hicret ve Medeniyet
- 347 Beřerī Medeniyetlerin Oluřumunda Hicret Etkeninin Rolü
- 355 Orta ađ’da Batı Toplumunun Deđiřiminde “Haçlı G”nn ve Seyyah Hareketinin Rolü
- 364 İslam: Nesnel Altyapı ve Manevī styapı Okulu
- 366 İnsanın Dnyagrřne Gn Etkisi
- 377 Kur’an’da Hicretin Anlamı ve Türleri

ALİ ŐERİATI

23 Kasım 1933'te Horasan eyaletine bağlı Sebzivar'ın Mezinan köyünde dünyaya geldi. 1950'de Meşhed'deki Öğretmen Koleji'ne girdi. 1952'de Meşhed yakınlarındaki Ahmedâbâd köyünde öğretmenliğe başladı. 1955 yılında Mekteb-i Vâsita'yı yazdı. Ebu-zer-i Gıfari'yi tercüme etti. 1956'da Meşhed Üniversitesi'ne girdi. Ulusal Direniş Hareketi'ne üye olduğundan, babası ve diğer üyelerle birlikte tutuklandı, altı ay tutuklu kaldı. 1959'da Alexis Carrel'den Dua'yı tercüme etti. Üniversiteden başarıyla mezun oldu. 1960'ta Fransa'ya gönderildi, orada sosyoloji ve dinler tarihi üzerine çalıştı. Cezayir Kurtuluş Hareketi'ne aktif olarak katıldı. Bu faaliyetlerinden dolayı Paris'te tutuklandı; bu arada birçok makale, konuşma ve çevirisi değişik dergilerde yayımlandı. Sosyoloji ve dinler tarihi alanında doktorasını tamamlayarak 1962'de İran'a dönerken sınırda tutuklandı; aylarca hapiste kaldı. Hapisten çıktıktan sonra öğretmenlik yapmaya başladı ve Meşhed Üniversitesi ve diğer merkezlerde konferanslar verdi. Hüseyiniye-i İrşad 1973 Eylül'ünde kapatıldı. Savak, Őeriatı'yı aramaya başladı. Kendisini bulamayınca babasını tutukladı. Babası bir yıl kadar hapsedildi. Őeriatı teslim oldu ve on sekiz ay hücrede kaldı. 1975-77 arası Savak'ın takibinden sürekli kaçıp başkalarının evlerinde kalarak çalışmalarına devam etti. Sabahlara kadar süren konuşmalar yaptı. 16 Mayıs 1977'de Avrupa'ya hicret etti. Otuz gün sonra İngiliz İstihbaratı'nın yardımıyla Savak tarafından şehit edildi.

YAYINCININ NOTU

Yayınevimiz, Şeriatî düşüncesini külliyyat olarak okurlarına sunmakla önemli bir hizmet vermektedir. Merhum Şeriatî, dünyanın bugün yaşayan iki önemli medeniyeti olan, İslam ve Batı medeniyetini yakından tanıma fırsatı bulmuş ender şahsiyetlerden biridir. Dahası, bir sosyolog gözüyle incelediği konuları, dahiyane bir düşünce işçiliği ile işlemiş ve Fars edebiyatının kendisine kazandırdığı akıcı üslupla ortaya koymuştur. Bilimsel liyakati, özgün bakış açısı, dindarlığı ve inandığı doğrular uğruna can verecek kadar yürekli kişiliği ile sadece İran gençliğini arkasından sürüklemekle kalmamış, dünya Müslümanlarının öze dönüş çabasına katkıda bulunarak bir döneme damgasını vurmuştur. Onun bu özgün ve özgürlükçü tutumu, sadece İslam düşmanlarının tepkisini çekmekle ve onlar tarafından şehit edilmekle kalmamış, dost ve kardeş bildiği Müslümanlardan da çok büyük tepkiler almıştır. Çünkü onun düşünceleri, Batılı saldırı karşısında çok derin ve güçlü bir mukavemet oluştururken İslam gelenegini kirleten ve çöküntüye sebep olan bidat ve hurafelere de ağır darbe indiriyordu. Tabii bu da bilinçsiz kesimler nezdinde İslam'ın kendisine yapılan bir saldırı olarak algılanıyordu.

Kendi tabiriyle içinde doğup büyüdüğü geleneksel Safevî Şiiliğine yönelttiği eleştiriler yüzünden İran'da dışlanırken, Şii bakış açısı nedeniyle de Sünnî dünyadan önemli tepkiler almıştır. Ancak Şeriatî, her ne kadar Ali Şiası ve Safevî Şiası ayrımı yapsa ve Safevî Şiiliğini eleştirse de eleştirdiği düşünceden bütünüyle kurtulamamış ve söz konusu etkilerle Sünnî dünyanın kabul ede-

meyeceği kimi düşünceler serdedebilmiştir. Sahabiler hakkında kullandığı ifadeler hoşgörü sınırını zorlayan kusurlar olarak değerlendirilebilir. Ayrıca yaşadığı çağ ve çevrenin etkisiyle Fransız sosyalistlerinden etkilendiği ve kimi yorumlarında bu etkinin izlerinin görüldüğü de söylenebilir.

Ali Şeriatî'nin de her insan gibi hata edebileceğini, hatalarının ve savaplarının sadece kendisini bağlayacağını okuyucunun takdir edebileceğine inanıyoruz. Fecr Yayınevi olarak, ölçümüzün Kur'an-ı Kerim ve onun numune-i timsali olan Hz. Peygamber (a.s) olduğuna inanıyor, Şeriatî de dahil bütün insanların bu ölçüler içinde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Onun her görüşünü onayladığımız halde eserlerini yayınlıyor, ama katılmadığımız görüşlerine de müdahale etmeyi uygun görmüyoruz. Çünkü böyle bir müdahalenin düşüncelerin doğru anlaşılmasına engel olacağı, bunun da hem yazar hem okur açısından bir hak ihlali sayılacağı kanaatindeyiz. Buna rağmen kimileri, tasvip etmedikleri düşüncelerden dolayı bilinçsiz okuyucuların olumsuz etkileneceği gerekçesiyle vebal alacağımızı düşünebilirler. Fakat biz, genelde Müslüman olmanın, özelde Şeriatî okuru olmanın, okuduğu her şeyi kabullenen değil, eleştiren bir seviye gerektirdiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla bütün olumsuzluklarına ve kusurlarına rağmen Şeriatî'nin o engin birikiminin bizlere çok şey kazandırdığına ve kazandıracığına inanarak eserlerini külliyat olarak yayınlamaya karar vermiş bulunuyoruz. Buna paralel olarak hem Fars hem de Türk edebiyatına vukufiyetiyle temayüz etmiş mütercimlerden oluşan bir heyet oluşturarak eserlerin en az hata ile çevrilmesine de özen gösterdik. Bu nedenle tercümeler, sadece söz konusu eserleri dağınık vaziyette sunulmaktan kurtarmayacak, Şeriatî okurunun liyakatsiz tercümelemelerden çektiği sıkıntıları da asgariye indirecektir.

Külliyattaki kitapların bazılarında yazara ait olmayan dipnotlar yer almaktadır, İran'daki Dr. Ali Şeriatî Eserlerini Derleme Bürosu tarafından eklenen notların sonunda (Derleyen), yayınevi-

miz tarafından ilave edilen notların sonunda (Fecr), mütercimlerin ilave ettiği notların sonunda ise (Çev.) ifadeleri kullanılmıştır. Bunların dışındaki dipnotlar Ali Şeriatî'ye aittir.

Ayrıca anlaşılamadığı için boş bırakılan yerler eserlerin orijinalinde olduğu gibi ...* işaretiyle belirtilmiştir.

Bütün hassasiyet ve çabamıza rağmen, insan olmamız hasebiyle gözümüzden kaçan kusurlar olursa okurumuzdan özür diler, eleştirilerine müteşekkîr kalırız. Bu vesileyle Şeriatî'ye Allah'tan rahmet diler; başta değerli mütercimler olmak üzere, editörlere, tashih ve redakte heyetine ve eserlerin sizlere ulaşmasında emeği geçen bütün dostlara gönülden teşekkür ederiz.

FECR YAYINEVİ